



razgovor  
s povodom:

## ANA CEKIĆ AMBRAŠIN

Pišu | Lubina Luka i Pavić Sanja

Nakon 46 godina provedenih na Stomatološkom fakultetu, od toga 39 kao njegova djelatnica, prof. Cekić - Ambrašić otišla je u mirovinu na samom početku ove akademske godine. Nastavnik, istraživač i majka. Koliko god zvučalo jednostavno, sigurno da nije bilo lako uskladiti sve, a pri tome ostvariti zavidnu karijeru. Svoj put u stomatološke vode započinje davne 1962. godine upisujući Stomatološki fakultet u Zagrebu, a diplomirala je 1967. Već 1969. radi kao asistent na Zavodu za oralnu patologiju, a od 1981. predstojnik je zavoda.

**Otkud ljubav prema ovom zvanju, kako ste se odlučili upisati Stomatološki fakultet?**

Kao dijete sam uvijek maštala da budem liječnik i to baš stomatolog. Jako sam željela upisati studij stomatologije i bila sretna kad mi je to uspjelo. U mojoj

obitelji nitko prije mene nije bio u medicini.

Ostvario mi se mladenački san da budem liječnik stomatolog, ali da budem i nastavnik. Rad sa studentima uvijek mi je činio zadovoljstvo. Iza mene je obrazovanje 40 generacija studenata stomatologije i 35 generacija specijalista. Oralna medicina kao specijalistička grana u stomatologiji, pruža brojne izazove. Znanstveno nastavni rad u tom području također. Sve to uskladiti, biti dobar liječnik, dobar nastavnik i znanstvenik, posao je koji angažira veliki dio privatnog vremena. Puno je rada potrebno za izboriti pripadajuće mjesto u društvu visokog obrazovanja. Veselila sam se svaki dan dolasku u Gunduličevu 5. Vodila me želja da svoju životnu misiju napravim što bolje.

O Fakultetu i o samome studiranju prije

toliko godina kaže:

Studij stomatologije danas ima neusporedivo bolje uvjete za svladavanje programa nego pred više od 40 godina kada sam ja studirala. Osvremenjena je oprema, predklinika, nova knjižnica sa mogućnostima korištenja interneta, prostori za održavanje seminarske nastave, jednostavni i kvalitetni način prikazivanja predavanja pomoću elektronske opreme.

Unatoč još uvijek velikom broju studenata kao i u vrijeme mojeg studija, a suženih prostornih mogućnosti u praktičnoj nastavi, značajno je veći broj



asistenata i nastavnika svih profila. Nove tehnologije u korištenju materijala u praktičnoj nastavi omogućuju saznanja studentima, koji ih mogu odmah po završetku studija primijeniti u praksi. Odnos studenata i nastavnika u moje je studentsko vrijeme bio primjereniji nego danas. Imali smo vrsne profesore i asistente, ali i naš odnos prema njima bio je bolji. Poštovanje prema nastavnicima od strane studenata i zahvalnost za naučeno, za dobra predavanja, za praktičnu nastavu u kojoj je student mogao, ako se trudio puno naučiti, bilo je puno bolje nego danas. Bilo je nezamislivo da profesor predaje, a studenti pričaju ili ga ometaju. Predavanja su bila posjećena u znatno većem broju studenata nego danas, iako

se nisu evidentirala. Izostanci sa vježbi bili su izuzetak.

Kao i danas dobro smo se slagali sa nastavnicima, posebno dolaskom u dvorište Gundulićeve 5, osjećali smo pripadnost stomatološkoj struci. Studentska organizacija imala je svoju prostoriju na mjestu gdje je danas tehnička služba. Bili smo jako aktivni u nastavnim aktivnostima, nekad zajedno s profesorima, a nekad protiv njihovih odluka kao i danas. Borili smo se za rokove, jer se tada studirala godina za godinu bez mogućnosti prenošenja predmeta. Međunarodna razmjena bila je vrlo intenzivna. Svako smo ljeto imali 5 do 10 studenata iz Europe, koji su boravili na našim Zavodima učeći na kliničkim predmetima. Naši su studenti također boravili za vrijeme ljeta u inozemstvu. Profesorica je nastavila svoje ideje provoditi kako u studentsko doba, tako i kasnije, naime, u jednom je mandatu bila prodekan za nastavu uz dekana prof.dr. Gorana Kneževića.

Bilo je to izuzetno pozitivno iskustvo, u nastojanju da poboljšamo nastavu. Borili smo se zajedno sa studentima za bolju nastavu kao i u ispravljanju neprimjerenih odnosa u nastavi. Bila sam predstavnica studenata na prvoj godini studija stomatologije i kasnije na petoj godini predsjednica tadašnjega „Studentskog odbora“ Stomatološkog fakulteta u Zagrebu. Bila sam član „Sveučilišnog odbora studenata“ Zagrebačkog Sveučilišta, kao predstavica medicinske grupacije i u istom svojstvu član odbora bivše države.

Više sam se puta usavršavala već kao nastavnik u inozemstvu. Svaki taj boravak bio mi je koristan, da naučim nešto novo, kao i to da usporedim predmet moje specijalnosti oralne medicine sa onim što rađe vani. Pomoglo mi je to da uočim, da u okviru naših mogućnosti naše znanje ne zaostaje za zemljama Europe. Susrela sam mnoge zanimljive osobe, kolege koji su kasnije dolazili kao pozivni profesori na naš fakultet i na naše kongrese. Posebno mi je zadovoljstvo raditi na unapređenju struke u okviru društva u Hrvatskom liječničkom zboru.

Kao predsjednica Stomatološkog društva Hrvatskog liječničkog zbora bila sam inicijator godišnjeg simpozija iz stomatologije, na kraju svake godine, koji se tradicionalno održavao godinama. Drago mi je i veliko životno iskustvo u organizaciji stomatoloških kongresa u Hrvatskoj. Ističem tako sa velikim zadovoljstvom da smo pred dvije godine u organizaciji Hrvatskog stomatološkog društva i Stomatološkog fakulteta u Zagrebu organizirali 8. Bialni kongres europske asocijacije oralne medicine, koji je do sada po učešću kolega iz inozemstva bio najveći. Pohvaljeni smo kao organizatori od brojnih autoriteta oralne medicine.

#### Projekti na kojima surađuje:

Kao mentorica brojnim specijalizantima imala sam uglavnom pozitivna iskustva. Uživala sam u praćenju znanja koje se povećavalo u tijeku specijalizacije i formiranju liječnika specijaliste. Ostala su poslije toga brojna prijateljstva. Bila sam voditeljica na šest projekata Ministarstva znanosti, i suradnica na dva projekta od kojih je jedan Ministarstva zdravstva Republike Hrvatske. Izdvojila bih projekt „Oralna medicina online“ 2001.godine, na kojem su veliki dio posla obavili asistenti Zavoda za oralnu medicinu sa studentima koji su bili aktivni istraživači. Ove je godine proveden projekt „Stomatološki tim protiv pušenja – edukacija edukatora. Bio je to zanimljiv i koristan način uključivanja kolega iz prakse u globalnu svjetsku borbu protiv pušenja. **2007. godine započeli smo s projektom „Salivarni markeri oralnih bolesti i njihova primjena“** sada je u drugoj godini provedbe. Nastavak je to naših istraživanja na ranije provedenom projektu „Oralne prekanceroze i paraneoplazije“, i „Oralne bolesti imunološke patogeneze“, naime, uočili smo koliko je slina dijagnostički interesantna, a malo korištena. Nastavili smo istraživanja oralnih prekanceroza, rane detekcije malignih aktivnosti, kod oralnog lihena, leukoplakije, kao i ustanovljavanja mehanizama njihova nastanka na molekularnom nivou. Također smo završili istraživanja

povezanosti oralnih paraneoplazija i markera neoplastičkih bolesti. Završili smo dio istraživanja salivarnih markera kod Sjogrenovog sindroma u odnosu na limfom žlijezda slinovnica.

Istraživanja uloge interleukina u slini sa komparacijom u krvi, provedena su kod oboljelih od oralnog lihena i leukoplakije, u određivanju uloge nekih interleukina u patogenezi ovih oralnih bolesti. Ova se istraživanja nastavljaju u otkrivanju uloge salivarnih interleukina u malignoj transformaciji oralnog lihena i oralne leukoplakije.

Provedena su istraživanja slina kod sindroma pečenja usta.



#### Udžbenik "Oralna medicina"

izašao je u izdanju Školske knjige 2005. godine u koautorstvu više nastavnika sa Zavoda za oralnu medicinu našeg fakulteta i istog zavoda Stomatološkog studija Medicinskog fakulteta u Rijeci. Knjiga je namijenjena studentima stomatologije i liječnicima stomatolozima.

Bazični je to udžbenik koji obuhvaća sva područja oralne medicine, koji se nalaze u programu predmeta Oralna medicina Stomatološkog fakulteta u Zagrebu. Zadovoljstvo mi je da su u pisanju ove knjige sudjelovali mlađi kolege, sada uglavnom docenti zajedno sa svojim starijim iskusnijim profesorima, iza kojih se nalaze već objavljene knjige.

Najveća kvaliteta ovog udžbenika je u etiološkoj klasifikaciji oralnih bolesti, koja omogućuje lakše učenje patologije oralne sluznice, i logični izbor terapijskih postupaka. Bolesti su prikazane tako da se prate od etiologije preko kliničke slike, postavljanja dijagnoze, liječenja i profilakse, što je najbolji način za učenje studentima. Svaki je udžbenik, pa i ovaj, dat na prosudbu korisnicima. Nadam se da je dovoljno kompletan i jednostavan kako bi studentima omogućili stjecanje znanja koje je potrebno za praksu. Svaki udžbenik ostari već datumom izlaska. Nadam se da će doživjeti još koje izdanje.

#### Najveći uspjesi

Osim rada na Stomatološkom fakultetu i Stomatološkoj klinici KBC-a, meni je bio izuzetno važan društveni rad u području struke. Aktivno radim u sklopu Hrvatskog liječničkog zbora sada Hrvatskog društva za oralnu medicinu i patologiju, a ranije Društva za dentalnu i oralnu patologiju s parodontologijom i Stomatološkog društva HLZ-a. Za taj sam rad dobila sva priznanja koja dodjeljuje Hrvatski liječnički zbor.

Najvećim uspjehom smatram svoj ulogu u stvaranju novih kadrova na Zavodu za oralnu medicinu, mladih odličnih nastavnika koji nastavljaju svoj posao kao osobe koje se brinu za studente i nastavu, unapređuju oralnu medicinu, i nastavljaju mentorski rad u poslijediplomskoj nastavi na najbolji način.

Ističem kao uspjeh **organizaciju Europskog kongresa oralne medicine u Zagrebu**, pred dvije godine u organizaciji Hrvatskog društva za oralnu medicinu i patologiju HLZ-a i Stomatološkog fakulteta u Zagrebu.

Objavila sam 250 znanstvenih i stručnih radova, koautor sam u 12 udžbenika ili monografija, mentor sam u 16 završenih magistarskih radova i 4 doktorata. Zahvaljujući mogućnostima koje mi je pružio Stomatološki fakultet bogatija sam za mnoge prijatelje, u zemlji i inozemstvu i na fakultetu što za mene ima veliku vrijednost.

AIDS-zaključci i rezultati istraživanja

Nisam zadovoljna našim istraživanjima na tom području.

Mogu istaknuti ispitivanja znanja studenata svih godina našeg fakulteta o raznim aspektima HIV infekcije i zaštiti od virusa HIV-a u praksi. Takvo smo ispitivanje paralelno radili sa liječnicima stomatolozima.

Završena su u jednom dijelu istraživanja slina u sklopu znanstvenog projekta kod HIV pozitivnih osoba i to ona koja se odnose na salivarne elektrolite Ca, Mg i Zn. U sklopu projekta također predvidjeli smo istraživanje citokina slina u ovisnosti sa intenzitetom imunodeficijencije i prisutnosti oralnih bolesti.

Proveli smo istraživanja orofacijalne kandidijaze kod HIV i AIDS oboljelih osoba.

#### Kako provodite vrijeme od kad ste u mirovini?

Svakako ne mirno. Ostalo je još puno obećanih predavanja, aktivnosti u Hrvatskom društvu Oralne medicine i patologije, Hrvatskog liječničkog zbora i na tri projekta u kojima sam suradnica. Nakon umirovljenja, bila sam aktivni učesnik na dva kongresa, Biennial congress European association of oral medicine u Salzburgu i 4. Međunarodni kongres Hrvatskog stomatološkog društva HLZ-a u Zagrebu na kojem je održan I. Kongres Hrvatskog društva za oralnu medicinu i patologiju. Sad se spremam za još neka predavanja za simpozije u organizaciji društava HLZ-a. Veseli me druženje sa mojom unučadi. Nastojim biti s njima kad mi to vrijeme dopušta.

#### Je li ovo Vas rastanak sa stomatologijom ili imate neke planove pisati knjige?

Nije moguće rastati se tako sa strukom u kojoj radiš više od 40 godina. Ostaju za napisati neke teme, koje imam osjećaj da sam još dužna. Već godinu dana radim na udžbeniku Propedeutike oralne medicine, koji želim što bolje napisati i opremiti. Takav udžbenik u Hrvatskoj ne postoji. Vjerujem da ću biti još angažirana sa predavanjima u Hrvatskom društvu za oralnu medicinu i patologiju ili nekom drugom društvu HLZ-a. ☺